

A gabonarendelelet.

A mezőgazdaság megsegítését célzó kormányintézkedések között a legfontosabb a hivatalos lap július 11-ik számában megjelent gabonarendelelet, amely a gabonaművek értékesítése érdekében az új termelési évre szükségesnek mutatkozó rendelkezéseket tartalmazza. E rendelet szerint a gabonajegy (ugynevezett „boletta”) értéke tíz pengőben állapítatik meg, amelyből hat pengő a búzát, rozst, vagy kétszeres eladó gazdának átadandó szelvényre esik, négy pengő pedig a gabonaalapba folyik és arra szolgál, hogy a külföldi buza és lisztexportnál az illető ország piaci ára és a magyar belföldi buzaár között mutatkozó különbözet megtéríthető legyen. A gazda tehát a múlt évi három pengő helyett ebben az évben hat pengő felárat fog kapni a buza, rozs és kétszeres minden métermázsája után. Ebből a hat pengőből három pengő adófizetésre szolgál, a másik három pengőt pedig készpénzben kapja meg a gazda. Amennyiben pedig a folyó év végéig a gazdának adóhátraléka nem volna, avagy kevesebbet tenne ki az adóhátralék az év végén, mint amennyi bolettája van, úgy az adóhátralékokat fölülhaladó bolettaösszegét is a gazdának készpénzben kifizetik. A rendelet fenntartja azt a multévi intézkedést, amelyet a gabonatörvény az egészen apró olyan gazdaságoknak érdekében tartalmazott, hogy tudniillik az ilyen törpe birtokosok, akiknek nem igen van eladó gabonájuk és ezáltal nem jutnak a boletta segítséghez, az állami földadó elengedése útján segítsenek. Ezért a redelet kimondja, hogy az olyan kisbirtokosok földadója, akiknek kataszteri tiszta jövedelme a 58 pengőt meg nem haladja, vagyis

akiknek terhére előirt állami földadó együttvéve a 11 pengő 60 fillért meg nem haladja, mentesülnek ez adó alól és helyettük a Gabonalap fogja a földadót kiegyenlíteni. Ekként a gabonajegyrendszer által nyújtott támogatás előnyét az a törpebirtokos is élvezi, akinek nincsen saját szüségletén felül eladható gabonafeleslege. Második fontos ujtása a gabonarendeletnak az, hogy eltörli az eddig érvényes lisztadót, amely fehérlistnél az érték tíz százaléka, barnaliszteknél pedig három százaléka volt. Ehelyett egységes kulcsal lisztforgalmiadóválságot állapít meg, amely minden megörölt gabona métermázsája után 2 P 50 fillér lesz. A rozs után semmiféle lisztforgalmi adót nem kell fizetni. A vámörlesben viszont a vámmalom az ő vámkeresete után két százalékos általános forgalmiadót köteles fizetni és ezenfelül a szemes állapotban eladott vámgabona után még a gabona egy szelvényének értékét, vagyis hat pengőt befizetni tartozik. Ha a vámmalom vámkeresetét felörölve akarja értékesíteni, úgy e vámkeresetének minden métermázsája után köteles még négy pengő gabonalevél egyenértékét befizetni. A vámöröl malmokat a legszigorubb ellenörzés alá helyezik, nehogy gabonajegymentesen kerülhessen forgalomba olyan gabona, vagy örlemény, amely a vámöröl malomba a gazda saját használatára, vagy egyéb gabonajegymentes címen került vámörlésre. Minden vámöröl malom köteles telepen feltűnő helyen egy tájékoztatót kifüggeszteni, amelyben ki kell tüntetni az általa vámörlésért akár gabonában, akár pénzben felszámított munkadíjat, valamint azokat az örleményeket, amelyeket a vámörlés

végett átvett tisztított gabona minden métermázsája után, az öröltetőnek kiszolgált. A kereskedelmi örlesben a malom csak gabonalevél mellett vehet át búzát.

Lényeges ujtás a multévvel szemben végül az, hogy a haszonbérbevevő a haszonbérbeadónak oly esetekben, amidőn a haszonbér a gabona piaci, vagy tőzsdei árában van meghatározva, ezen a piaci, vagy tőzsdei áron felül még

métermázsánként három pengőt köteles megfizetni. Viszont a bérbevevő a gabona eladás alkalmával a vevőtől megkapja a hat pengő gabonaszelvényt.

A gabonarendelelet feltétlenül eléri azt a célt, hogy a buza belföldi ára körülbelül husz pengő lesz. A rozs pedig legalább is hat pengővel a világpiaci ár fölött lesz a belföldön értékesíthető.

Székely autonómia

A párisi kisebbségi egyezmény a székely nép részére biztosítja azt a jogot, hogy kulturautonómiát szerezhesse és a Székely-földről önálló, kulturautonómtestet létesíthessen. A székely nép ezer év óta él a keleti Kárpátok oldalán, s mint ahogy a Kárpátok dacoltak ezer év vészviharai, úgy a székelység is ezer év óta öröklő a magyarságnak, s ezer év óta dacol az idők forgatagával, megtartván speciális jogállását és népi sajátosságait által kidolgozott és ősi eredetiségben megörzött egyéniségét. A Hargita két lábánál élő és a Hargita, s a keleti Kárpátok közé ékelt székelység sokáig geográfiai corpus separátum volt, s csak akkor kapcsolódott be Erdély gazdasági organizációjába, s Erdélyen keresztül Magyarország gazdasági életébe, amikor a heglancokat átszelő vasutak kiépültek, s a kiucsesztó rejtő Székelyföld feltárult az anyaország részére. A hatalmas lendületnek indult fejlődést megállította a világháború, s a trianoni békekötés olyan, egy tömegben élő, s 700.000 lelket számláló országot csatoltak Romániához, amelynek osztatlan teste úgy fekszik Románia gyomrában, mint egy szeltemorzoslatatlan szikla a folyó közepén. A sziklát erőművi beavatkozással szét lehet darabolni, de az öntudatos székely népel nem lehet eltüntetni a föld színéről. A trianoni békekötés alkalmával látták a Székelyföld évezredes erejét, s a székely nép szívósságát és elpusztíthatatlanságát, s a béke létrehozói érezték ezt a kötelezettséget, amelyet a geográfiai és történelmi egységgel szemben tartoztak, s ezért mondták ki a párisi kisebbségi egyezményben, hogy a székely népnek joga van a székely kulturautonómia létesítéséhez.

A békekötés óta annyira el volt

foglalva Európa saját nyomorúságával, hogy nem maradt ideje arra, hogy mások sorsával foglalkozzék. Ezért vár megoldásra Európában száz és száz kérdés, s ezért tartozik a függő kérdések sorába Ruszinszko autonómiájának sorsa, az egész Felvidék autonómiájának kérdése és a székelyföldi kulturautonómia ügye. A székely kulturautonómia ügye mindig aktuális volt, de maga a székely nép még soha nem vetette fel a kérdést, mert még látszatát is kerülni akarta annak, hogy az erdélyi magyarság harmonikus egységét meg akarja bontani, hogy az egyetemes Erdély rovására önnállóan akarja megoldani a függő kérdéseket.

Most a romániai választásokkal kapcsolatban felmerült a kérdés, hogy a székelyföldi kulturautonómia ügyét napirendre kell tűzni, hogy Európa népei ezen keresztül is figyelmeztetve legyenek arra, hogy még egyáltalán nincs lezárva a nagy vita, s az autonómiának egész sora vár megnyugtató megoldásra.

Csak az imént szerepeltek az erdélyi és székelyföldi határörvidéki vagyon ügyei a Népszövetség előtt, s a Népszövetség alig pár hónappal ezelőtt utasította Romániát, hogy a csikvármegyei magánjavak kérdésében keresse a megegyezés útjait. Genfben már megnyitott titkoként kezelik a „magánjavak” ügyét, s tudják azt, hogy Románia a székelységgel szemben, ezuttal is peresztett lett. Nagy csapás volt Romániának az optánsper eldöntése, s hasonló bukás érte Romániát a székely határörvidéki vagyonnal kapcsolatban is, ugyanis Románia kárpótlás nélkül efkonfiskálta volt a székelység vagyonát, s most Genf döntése értelmében vissza kell adni az egész birtokállományt. A székely kulturautonómiát a párisi kisebbségi egyez-

„A MUNKA” TÁRCÁJA

Ami Tarját közéről érdekli.

Hatvannégy szótöbbség. A mozi és környéke. Pécskő-utca. Tyuk-báránymalac és szén majális. Színház. Távozik a főorvos.

Hatvannégy szótöbbséggel győzött az igazság? Megyénk többi hat kerületének dicsőséges egyhangú választásába, melyben országos hírvé nevek és politikusok kerülnek a képviselőházba bombaként csapott be s zuhanyként hatott a 64 szavazati többség. A józanság és megfontolás hamar egyensúlyba hozta a közvéleményt és mérlegelni kezdte a szécsényi kerület helyzetét. Mert nem utolsó dolog az ami a jövőben ebben a kerületben kétségkívül létesülni fog. A képviselő birtokot vásárol és letelepszik választó polgárai körébe. Igaz, hogy időnkint a sziget ország fővárosába rándul politikai ambíciókkal hazája részére és a revisio nagyot lendül angolországi barátai révén. Lord Rothermere és a „Daily Mail” propagandája, Olaszország nekilendülése a Duceval élén, az északi államok Hollandia vezetésével és más sok jóakaró hazánknak a „Justice for Hungary” érdekében nem is tekintve az ország szervezett revisio alakulatait, melyek régén működnek ez irányban. De mit értek el? A frappáns hatást és a nagy ne-

kilendülést a revisio kérdésébe a szécsényi kerület fogja meghozni. Mielán sorakozik hozzá a hadikölcsön valorisatiójának kérdése, melyet eddigelé dacára az országos mozgalmaknak, tekintélyes szakférfiak hozzászólásainak a képviselőházban és a hadikölcsön tulajdonosok organizatioinak alig vagy semmit sem haladt előre: most a 64-es szótöbbség megindítja a harcot s ezer és ezer hadikölcsöntulajdonos, árva, özvegyek, rokkantak szeme tekint a padok felé, hol a 64-es szótöbbség képviselője erélyes fellépésével hamarosan megoldja a régóta vájudo országos kérdést. E két fontos mozgalom erélyes megindítása köré sorakoznak az anya és csecsemővédelem, mely actiónál az orvosok receptet írnak; az ország anyagi fellendülésének kérdése, a nógrádi utak rendbehozatala, hogy akár 10 autó haladhasson egymás mögött; a hihetetlenül elhanyagolt elemi iskolák rendbehozatala, a nép az Istenadta nép szármalms ügyeinek helyes mederbe terelése s végül az erélyesen odakialtott intelem a költségvetés némely tételeinek tulméréte zése felé olyan széles hatáskörű mozgalom megindítását jelzi, mely nem a hebehurgya „vakulimagyar” szócsata, de kézzel fogható valóságga válik majd s mindazok, kik irigy, méltatlan, kifigurázó kedvvel kísérték a szécsényi kerületi választási mozgalmakat befogják látni, hogy ez a kerület rátalált apostolnőjére és a keresztény szociális ér-zék agitatója révén megteremti a minta

kerületet. De addig míg ez álmok mind valóra válnak gyerünk a mozi környékére és fejezzük ki a mérnöki vezetésnek, szervezésnek, elgondolásnak a méltán megérdemelt elismerést s ha még aztán érdeklődő utunk elcsalogat az itten megfigyelt változások nyomán a Menház-utca majdnem Aladin varázslámpája által előidézett változások szinterére gyérünk el megegyezzen a Pécskő-utca, sokaknak kedvenc utcájába, mely magába rejtegeti a jövőbeli kialakulás romantikus művészi megoldásai között az egészségügyi kérdés helyes mederbe (id est: betoncsatorna) való terelését is...

Micsoda jövő terül el majd a gyermekjátzóter egyik hegyoldali magaslata felé a Polk terraszt táján hol nemrégiben zajlott le a „tyuk-báránymalac-szén” majális. A tyukok kodácsoltak, a báránnyok bégettek, a malacok visitoltak és a szén fekete gyémántos, hideg büszkeséggel tekintett körül s kiáltotta világga: minden gyönyörűséget, mely a gyermekjátzóter és környékének csodás megteremtését csak általam a szén öfensége által (még a második emeleti szépasszony szeme is) létesülhetett, mert ha én nem jelenek meg, falu vagy még most is kedves barátom Salgótarján, vagy legfőllebb nagyközség. A majális közben kitűnően sikerült. Zajos megjegyzések, jókedv, jóellátás, sőt egy pár vállalkozó fiatal pár még táncra is perdült a nem éppen fényesre csiszolt polki pádimentumon. A majális emléke szürkült és megjelentek a

hirdető oszlopokon a Halmi színtársulat plakátjai. Kedves ismerőseink az új színjátszó terembe az iparoskör e célra átalakított helyiségébe vonultak be. A közönség a legjobb emlékektől eltelve szíves Istenhözottal köszöntötte őket, de csak a Lámpaláz előadásakor telt meg a terem. A zenés bohóságban van lámpaláz elég, talán sok is és a szöveg nem takarékoskodik a pikáns-eroticus jelene-tekben és közbeszólásokban s mégis a vége felé is az előadásnak alig derül ki az igazi férfi. Vagy jobb ezt nem is tudni persze a tudás biológiai értelmében. Ilonka és Baba mindenenben segítettek egymásnak nemcsak énekekben, táncban, toleltetekben, de a lámpalázban is és a derék állítólagos férfi, ki végre csakugyan a feleség sabinok fajta elrablását, a közönség Ireneticus tapsaira újra elrabolta Ilonkát, amely productio nemcsak a tánc, jazz — művészi lejtésével, — ugyan, de hogy elcancanozásával váltott ki a közönségből hangos jókedvet, hanem a derékon kapott ilju feleségnek a kulisz-szak mögé való becipelésével is. Ezt a fenomenális, bájos, graciosus, fiatal, kedves teremtest valóban csak elrabolni lehet. A Lámpaláz szövege Keleti őjszakák lázas álmának sex appeal, modernizálásból szövődött. Zeneje friss, patlogós, érzéki és hogy a ropogós jelző se hiányozzék ezt a friss, csárdászzerű magyar-izes melódia váltotta ki. A tangó előadását bájos melódiával nem feledjük el. Távozik körünkől több évtizedes,

Hatvannégy szótöbbség megállapításával nem értünk mindenben egyet, sőt. (Szerk.)

mény biztosítja a székeltség javára, úgy a magyar nép megnyugvással veheti tudomásul, hogyha a székeltség megindítja a harcot autonóm jogainak érvényesítése érdekében, úgy Románia ebben is peresztes lesz. Már pedig nem közömbös az, hogy a világ ítélőszéke előtt miként tudjuk sorozatosan bizonyítani azt, hogy Románia semmibe sem veszi a nagyhatalmak által kötött békeszerződéseket és nem törődve Európa nyugalmaival, nem törődve a népek szolidaritásával csak azt nézi, hogy miképpen tudja kifosztani mindenükből, vagyonukból és kultúrájukból a népkisebbségeket.

Balhauser István.

Nagy magyar Értékeink egyik elseje, városunk élő büszkesége Balhauser István h. igazgató-főmérnök f. hó elsején — 38 éves páratlan, eredménydus és szorgos működés után — jól megérdemelt nyugalomba vonult.

Technikai tudományunk e hazai kiválósága nyugalombavonulása alkalmából városunk társadalmá nem mehet el szó nélkül, tudva és átérzve azt, hogy életének nagyszerű munkássága indirekt oroszlánrészben hozzájárult ahhoz, hogy ma Salgótarján az ország egyik első ipari városává fejlődött, hogy oly európai hírű nagy üzemet létesített, mely a mai legélesebb világversenyben is még közel hatszáz embernek ad munkát és így városunk tekintélyes részének becsületes kenyere és biztos megélhetést, mely egy város egészséges fejlődésének egyetlen szilárd alapját képezheti.

Ez a munka nem volt soha hangos vagy kérkedő, csendes volt és minden hiúságtól mentes. Áldásos tevékenységét nem világítják be színes lampionok színpadi fényei, hiányoznak a külsőségek és impozáns eredményeit nem verik úgy dombra és ezek ellenére is mindenki érzi és tudja, hogy mily nagy hálával és köszönettel tartozunk ennek az alkotó Zseninek, kinek nagyságát hirdeti Magyarország legnagyobb és legmodernebb mintautüzeme és a világ minden táján feltekinthető gyártmányainak kiválósága.

De mint társadalmunk egyik vezető embere is sokaknak példakép lehet és abszolút megbecsülés illeti meg. A mai kor szervilizmusra hajló satnya bokrai közt, mint sudár tölgy messze kimagaslik Balhauser gerinces és soha meg nem alkuvó dalás karaktere. Az örök ünnepeltetések idején és a megrendelt tömjénezések közepette feltűnő az ő klaszszikus ivelésű puritánsága. A sokszor már emelylető, frázisos hazafiaskodás mocsara mellett igazi lelki felüdülés az ő komoly, izzó honszeretete és a ma oly gyakran észlelhető szajkaskodó, öncélú keresztség helyett valódi krisztusi gondolat él benne, ki felismerve az anyagiaknál mindennél előbbrevaló lélekmentés fontosságát, az igazi hazafiaság kiinduló pontját, kezébe veszi és diadalra vezeti ily irányú nagyjelentőségű mozgalmat keresztes zászlaját.

Balhauser Istvánt tehát nemcsak mint tudós mérnököt és mint jőnévű

megbecsült, értékes munkálkodása után a főorvos is. De a messzelátóznak szíve vérzik, szíve fáj. A Magura hegyeiből került a Karancs vidékére s amint ottan derűs nyugalommal és önfelládozással járta a hegyvidéket, hogy betegeknek enyhülést szerezzen. Ugyanezt cselekedte szorgalmasan és lankadatlan kitartással az inászó völgyében, Róna magas, nehezen megközelíthető tetőin is. Majd a háború Tarjánba sodorta s itt is kijutott részére a Somlyó és a Szent Imre hegy lábainál elterülő Károly és Józsefakna. A mintaszerű berendezéssel ellátott bányatelepi orvosi rendelő intézetben elhelyezett anya és csecsemővédelemmel ellátva az ő dolgos keze alatt hatalmasan felvirágozott. De az évek, az évtizedek haladtak s a VII-ik tizednek a végén nem elkomorult kedélyi világgal, de tudatos ön-elégültséggel távozik körünkől új állomásra Újpestre. Megszerzett Tusculanumban sem fogja elhagyni karakterének alapvonása a humor, a derű és minden emberi értékelés gyarlóságának az életől megedzett felfogása. Mindnyájunknak elismerését, szeretetét vívta ki és a bucsuzás ha még oly megrázó is kísértse őt kártársainak megbecsülése és Tarján közönségének tisztelő és hálás szeretete.

közdazdást tiszteljük, de benne az Isten-szeretet a honszeretettel tényleg párosulva él, mely társadalmi életében oly frappáns élénkséggel és nemes önzetlenséggel megnyilvánul. Ebben a magasztos szellemben nevelte évtizedeken át azt a tekintélyes munkásgenerációt és vezette mint üzemfőnök, mint h. igazgató s az acélgyár alkalmazottainak hatalmas táborát, mely folyó hó 11-én este az acélgyári olvasóegylet kerthelyiségében összejejt, hogy háláját és köszönetét lerója és bucsuzzék nagy mesteréről.

E bucsuzás kizárólag az acélgyár alkalmazottai körében történt; mivel örömmel értesültünk, hogy a nyugalomba menő h. igazgató-főmérnök még egy évet tölt falaink közt, mely idő alatt társadalmi életünkben továbbra is részt vesz és csak a jövő év nyarán költözik új, gödöllői otthonába, egy nagy árnyas parkkal körülvett kuriába, melyben egykor hazánk egy másik nagy értéke, koszorús irónk: Csiky Gergely lakott. Így jelen cikkünk nem akar már bucsucikk lenni, csupán egyszerű és őszinte hódolat Balhauser Istvánnak, ki az ünnepeltetést mindig kerülte, de ki ez egyszerű nem térhetett ki az ünnepelés elől, lévén az ünnepelők szívéhez legjobban hozzáfért szeretett munkatársai.

A bensőséges és megható keretek közt lefolyt bucsuünnepélyről a következőkben számolunk be:

Az Acélgyári olvasóegylet barátságos és kedves kerthelyiségében tartott bucsuzáson résztvett Fabini Henrik gyár-igazgató vezetésével az acélgyár ugyszólván minden felnőtt alkalmazottja, kik a nagy kerthelyiséget megtöltötték és kitörő szeretettel övezték körül a küldött-ség közt felkísért bucsuzó Balhauser István főmérnököt, kinek eljövételt lelkes ovációval fogadták.

Az acélgyári dalárda által előadott Magyar Hiszekegy elénklésével kezdetét vette az ünnepély, melyen elsőnek a Rimamurány-Salgótarjáni Vasmű R. T.

nevében Fabini Henrik gyárigazgató keserűen szavakkal mondott köszönetet a gyárból távozó bucsuzó üzemfőnöknek sok évi példás munkásságáért, megindult hangon bucsuzva tőle, jó egészséget és Isten áldását kívánva a megérdemelt pihenéshez. Pántyik Árpád főmérnök a tisztviselői kar nevében tolmácsolta ezeket a bucsuérzelmeket, Malomhegyi Gyula a művezetők és altisztek nevében fejezte ki az előbbi gondolatokat és Percze István a gyári összmunkásság háláját és köszönetét ismételte, mit a bucsuzónak üzemmunkássága már napokkal előbb szűkebb körben megtett, de a bucsuzásból az egész gyár munkássága részt kér, mivel Balhauser István főmérnök, h. igazgató harmincnolc éves gyári tevékenysége az egész gyártelep életére kiterjedt és jótékony hatását mindenki érezte.

Az a nagy szeretet, mely ezt az impozáns számú bucsuzó közönséget összehozta és az a szív mélyéből jövő hang, mely a szónokokat jellemezte, erős megindulást keltett és könnyeket fakasztott a bucsuzó Balhauser István főmérnök szelid, jóságos szemeiből és a szeretet e ragyogó könnyei megjelentek a bucsuzatók szemeiben is, úgy hogy a meghatottság e fenséges perceiben örökre szívbe zárt a gyár e távozó nagy emberét, ki olcsukló hangon, szívbemarkolóan köszönte meg a szeretet e felejthetetlen megnyilvánulását. Kérte, hogy továbbra is maradjanak Isten és a haza hűséges hívei, tartsák meg ezt a szellemet, mely a gyárat naggyá tette, emlékezzenek rá és ígérte, hogy lélekben itt fog továbbra is maradni.

A dalárda által énekelt Himnusszal ért végett e lélekemelő ünnepély, mely után még hosszabb ideig együtt maradt a bucsuzó közönség, jókívánatokkal halmozva el-éltették a távozó Balhauser István h. igazgató-főmérnököt, kitől városunk társadalmá és egyesületei később megállapítandó időben fognak bucsut venni.

Ráfael.

Isten dicsőítése s a munka himnusza az elnémult tárnák felett.

A baglyasaljai bányakerülethez tartozó Etes-Albertaknai bányatelepen Péter-Pál napján, magasztos ünnepre gyülekeztek össze mindazok a munkások, akiknek a mindennapi betevő falatot, a nyugalmat, békés csöndes családítüzhelyet biztosította évtizedek óta az albertaknai bánya, melynek közsene valóban méltó volt arra a megkülönböztetett epitetonra „fekete gyémánt...”

Az ünnep még egyrésztől megkapó fonséges megnyilvánulása volt a föld alatt küzdő, föld mélyében vajú kenyérkereső emberek vallásos érzületének, másrésztől fájdalmas, szomorú actus volt, mert a bucsu jellegét viseli magán.

A karancsvidék népének nyújtott megélhetést az albertaknai Bóna völgy alatti földterület harmincöt esztendő óta, s a munkának e dusan terített asztaláról több mint harmincöt millió métermázsza szemet szüreteltek s termeltek ki az idők folyamán s bizony számtalan azoknak a száma, akik a bónai, az albertaknai bányából gazdagodtak meg, építettek hajlékot maguknak s váltották át munkabérüket, kalászos tenmőföldrökké.

S az év tavaszán, kigördült az utolsó csille „kövévált napugár” is. A bánya kimerült. Odaadt minden kincsét minden vagyonát a kultúrának, a modern technika vívmányainak leglőkéteesebb eszközeivel harcoló bányászoknak a „fekete szénporos embereknek”.

Megszűnt tovább foglalkozást nyújtani. S nem csoda, ha könnyes szemmel, fájó lélekkel, csüggeteg szívvel, borongós hangulattal állották körül a nagy kenyéradó halottat... a bányát amelynek a mélységeibe, sötétségébe többé le nem szállhatnak, mert üregeiben, vájataiban, zegzugos földalatti folyosóiban nincsen mit keresni... mert elfogyott az éghető ásvány a szén.

A bányászlelék és mentalitás szerint az elnémult tárnák és aknák fölött szinte mintha temetést improvizálnának akkor amidőn összegyülekeznek megegyező utolsó valétára, hogy imaszárnyakon röpkülhessenek Istenhez, hálát adhassanak a „Jó szerencsét” adományozó természetfeletti Mindenhatónak, hogy megvédte őket ott len az irdatlan mélységekben,

hogy lelki tekinteteikkel még egy pillantást vessenek arra a helyre, ahol küzdöttek és dolgoztak s lohaszt küldjenek a Gondviseléshez azokért a kegyelmekért amelyekkel elhalmozta őket s elsirhassák könnyeiket azokért a hősköért, azokért a martirokért, akik a munka csatamezején hagyták életüket. Az örökre elcsendesedett s elnémult Albertakna még az Északmagyarországi Köszénbánya Részvénytársulat alapítása volt. Berzeviczy Albert gróf avatta fel 1896-ban. Azért kapta ezt a nevet is Albertakna, amit, szép, csinos, napbarnította házak rayonja veszi körül. Az aknát, az utolsó ünnepre fenyőgallyakkal, borókákkal, lomblevelekből font girlandokkal díszítették fel s a közvetlen lejáró mellett emelték fel az oltárt, amelyet Szent Borbálának a bányászok védőszentjének képe tett stilszerűbbé, bensőbbé, a bányászok felfogásához intenzivebbé.

A telepen visszatérőkrözött a várakozás teljességének, az ünnepel összefüggő hangulat mélységének az őszintesége...

A környék minden rendű és rangú társadalmának nagy tömegei mellett, ott láttuk a Salgótarjáni Köszénbánya Részvénytársulat műszaki tisztviselőinek, vezető korifeusainak érdeklődő egyéniségeit. Sajnos csak egy-két nevet ragadhunk ki, így ott voltak és megjelentek, Dr. Holics Endre bánya őtanácsos, valamint a ker. bányabiztos mellett láttuk Dubovszky Elemér kerületi bányáigazgatót: Dr. Szikácsk Ferenc bányafőmestert, Császár Pál, Kiss Pál bányafőmérnököt, Sinkovics János kerületi gépmestert, sőt a Chorin Ferencről nevezett salgótarjáni realgimnázium igazgatója is dr. Szabó Lajost s a környék tanítóit, tanítónőit, a bányatársulat adminisztratív tisztjei közül: Kossik Istvánt, továbbá a közigazgatás tisztviselőit Dr. Jakschitz Mihály etesi főjegyző vezetésével s még sokan vidékünk kiválóságai közül, akiknek felsorolásával kimeríthetetlennek lennénk.

A szentmisét Chikán János etesi r. kath. adminisztrátor, a bányatársulati iskolák helyi hitoktatója mutatta be, aki az evangélium után a munka himnuszáról beszélt magas szárnyalással

s esedett le örök békét a bánya halottjaira...

A szent misealatt a baglyasaljai Bányatársulati altiszti és munkás olvasókör tagjaiból alakított dalárda énekelte a Credo után a „Nemzeti Hiszekegyet”, kiváló karnagyuk Bender Károly igazgató tanító a zagypállfalvai kerület, a Frigyesaknai iskola vezetőjének irányítása mellett.

A szentmise végeztével pedig a bányász himnusz sirt fel ajkairól s zengett a napsütéses, virágillatos bércek között a beföldelt akna gépházboltozata alatt s fakasztott könnycseppeket a munkások szemeiben.

Az egyházi szertartás után Tarjáni János bányamunkás üdvözölte Krupár Géza üzemvezető bányafőmérnököt s telefonkövet keresetlen szavakkal megköszönte tíz éves gondoskodását, jóságát, igazságosságát és szeretetét, amellyel elhalmozta munkatársait s kívánt sok szerencsét, jó szerencsét életének további utjaihoz.

Widreisz Ferdinand aknásznak a leánya Ilona pedig Krupár Géza főmérnök feleségét üdvözölte a telep asszonyainak és leányainak a nevében s nyújtott át egy hatalmas virágcsokrot.

Majd Krupár Géza főmérnök szólott egykori munkásaihoz meghatódottan s vett tőlük bucsut meleg szavakkal s midőn utolsó Istenhódzát intett a régi munkahelynek s az abban serénykedett bányásztársaknak, egyben a tőke és a munkás közös érdekeiről, harmonikus megértéséről, a tőke és a munkaadó áldozatkészségéről, a munkásság iránti humanitásról feszült figyelemmel kísért nagyhatású beszédet mondott, amit tapssal és éljennel jutalmaztak meg.

Végül a telep munkásai és altisztei volt üzemvezetőjükkel együtt csoportképen megörökítették a közös sorsnak, tízéves együttélésüknek emlékét s az albertaknai bánya ezzel megszünt számottevő tényezője lenni a magyar gazdasági életnek.

A közel ezerfőnyi tömeg lassan széteszolt.

Albertakna fölött mintha a szellők azt zsongták volna, mintha az elhagyott épületek azt kiáltották volna, mintha a lepecsételt bánya szája, a földdel tele tömött akna azt rebegte volna: „Pulvis et umbra sumus.” Por és hamu, por és árnyék vagyunk s semmisen örök a nap alatt, minden mulandó.

Hírek és különféle

Személyi hír. Dr. Sztranyavszky Sándor belügyi államtitkár Salzkammergutba utazott pihenőre. Julius 25-étől fogva helyettesíti a nyári szabadságra utazó Scitovszky Béla belügyminisztert.

Kinevezés. Gramantik Ferenc ipolytárnóczi, Jurás János mihálygergei és Híró Péter karancskeszii kántortanítókat egyidejűleg érdemeik elismerésül igazgató-tanítóvá nevezte ki a a rozsnói püspök helyetteset

Meghívó. A Baglyasaljai Polgári Lövészegyesület f. évi július hó 19-én, vasárnap tartja házi löversennel, nép-ünnepélyel és táncal egybekötött lőteremnyitó ünnepélyét, melyre a sportkedvelő közönséget tisztelettel meghívja a Rendezőség. Belépti díj nincsen. Költségeinkhez való önkéntes hozzájárulásokat köszönettel fogadunk. Jó zenéről, hideg ételekről és italokról gondoskodtunk. Vilamos indul Salgótarjánból 9 óra 50 perckor, Rauaknáról fél 8 órakor. Kedvezően idő esetén az ünnepély július hó 26-ára lesz elhalasztva.

Epileptikus roham közben a vízbe fulladt Takács János, 13 éves, baglyasaljai lakos gyermek, folyó hó 12-én epilepsziás rohama közben a közsegen keresztül folyó patakba esett és mire a vízből kimentették már megfulladt.

Vidéki magántanulók eredményesen vizgázhatnak a Walter magántanfolyam után, mert az intézet lehetővé teszi, hogy rendes elfoglaltságuk mellett lakóhelyükön, levelezés után sajátíthassák el a szükséges ismereteket. Forduljon felvilágosításért az országsszerte előnyösen ismert Walter magántanfolyamhoz. Budapest, Rákóczi-ut 51.

Szabad közből oladó a Kassay-sor 38. számú ház, adás-vételi feltételek a tulajdonossal tárgyalhatók.

A helyzet magaslátán.

Az éjszakai minisztertanács három-napi bankszünetet rendelt el, amely napokon bármely magánjogi kötelezettség tekintetében az adós sem köteles fizetést teljesíteni. E rendelkezés folytán semmiféle bank, vagy egyéb pénzintézet és hitelügylettel foglalkozó cég nincs jogositva betevőinek, vagy egyéb hitelezőinek július 14., 15. 16-án kifizetéseket teljesíteni. A kormány erre a három napos bankszünetre a Németországból érkező hírek alapján, valamint a bácsi Nemzetközi Fizetések Bankjának tanácsára határozta el magát. A bankszünet átmeneti óvintézkedést jelent arra a rövid időre, amíg az európai pénzügyi krízis tetőfokán túl jutott. Erre alapos kilátás van, mert a világ legnagyobb jegybankjai, valamint magánbankjai Németország megmentésére összefogtak és a Nemzetközi Fizetések Bankja ugyancsak hajlandó támogatni a Német Birodalmi Bankot.

Németországban a mostani válságot tudvalevőleg a második legnagyobb német magánbank fizetési nehézségei patantották ki, amelyek abból fakadnak, hogy a külföldi tőke és főleg a francia piac e banktól rövid három hónap alatt 650 millió márkát rövidlejárati hitelt visszavont. Köztudomású, hogy a francia tőke a németországi hitelek felmondásával politikai nyomást akar gyakorolni Németországra, hogy ékelt reakciónszerítse a német-osztrák vámunióról való lemondásra. Hogy milyen tervszerűen dolgoznak össze a francia politika és a francia pénzügy az kiderül abból, hogy rövid néhány hó alatt a német gazdasági életből a francia bankok négyezer millió márkát szívattyúztak vissza. A Hoover-féle jóvátételei moratórium egy esztendőre mindössze körülbelül 900 millió márkát fizetésére ad halasztást Németországnak, de a francia tőke válaszul ennek az összegnek több mint négyszeresét vonja ki hirtelen a német gazdasági élet vérkeringéséből. Természetes, hogy be kellett állania a legélesebb krízisnek. Ugyanezt a receptet alkalmazták azonban a franciák Ausztriával szemben is, amelynek legnagyobb bankját és ezzel az osztrák gazdasági élet háromnegyed részét a hitelek hasonló visszavonásával a legsúlyosabb helyzetbe juttatták. Ausztrián az Angol Bank segített, 150 millió shilling gyorsítéllal.

Személyi hír. Dr. Förster Kálmán polgármester 2 heti szabadságra külföldre utazott. Helyettese Horváth László jogügyi tanácsnok — Szántay István Máv. állomásfőnök 4 heti szabadságra távozik.

Bucsuiztatás. Megható, kedves ünnepség folyt le a Kiss féle vendéglő udvarán f. hó 16-án este. Hargita Károly postafőtiszt, akit felsőbbbsége Esztergomba helyezett el, bucsuiztatott kollegái és barátai. A távozt előbb Galgó József bucsuiztatta, majd feleségét Szántay István állomásfőnök köszöntötte, a régi Esztergomot járt barátai nevében pedig Kraft Aladár mondott kedves bucsuzó szavakat. A társaság késő éjfélig maradt együtt. Hargita Károly távozását is sokan fogják szomorú szívvel kisélni, akinek 18 évi tartási működése annyi kedves barátot szerzett.

Az Országos Ker. Szoc. Szakszervezet vasárnap a Szentkuthoz nagy kirándulást rendez. Városunkból a helyi csoport tagjai vasárnap reggel 4 órakor tömegesen gyalog indulnak a bucsujáró helyre, melynek átfarmálását a jelenlegi házifőnök P. Krizant Tamás minden erővel szorgalmazza.

Intenzíviselet lesz f. hó 19-én a Karancshelyen. A missió atya már szombaton d. u. fél 5 órakor városunkba érkezik és másnap reggel megy fel a Karancsra.

A francia-német affér legjobban a pénzügyekben éreztette hatását s az Európaszerte keletkezett idegesség Karlsbad fürdőhelyen hágott az izgalom tetőfokára. A remilátó karlsbádian annyira megijedtek a német márkától, hogy azt elfogadni nem merték, mire nemcsak a fürdőhelyen tartozkodó németek, de a velük rokonszenvező egyéb nemzetek fia is — mintegy hat hétezeren — azonnal otthagyták Karlsbádot. Az idén úgy látszik kevés vendége lesz a fürdőtele-

Amikor a szomszédban ég a ház, a magyar kormány nem nézhette tétlenül a nemzetközi pénzügyi piacokon lejátszódó komoly eseményeket és kötelességéhez híven nyomban hozzáfogott ahhoz a védekezéshez, amelynek célja megakadályozni a külföldi pénzügyi krízisnek áttérjedését a magunk területére. Belső pénzügyi, vagy gazdasági okok ilyen intézkedést nem tettek volna szükségessé, mert hiszen a magyar gazdasági élet, bankjaink, ipari és egyéb vállalatunk összesen alig tartoznak a külföldnek rövidlejárati hitelek fejében annyival, amennyit egymagától a válságba került német Danatbanktól a franciák egy hónap alatt: június folyamán visszavontak. A magyar pénzintézetek és vállalatok, amelyek a Nemzeti Bank előrelátó gondoskodásából már a múlt hónapokban tetemes külföldi hitelekkel fizettek vissza és viszont nem vettek igénybe felajánlott rövidlejárati külföldi kölcsönöket, ma már mindössze csak körülbelül 300 millió pengővel adóssai a külföldi pénzügyi piacoknak, rövidlejárati kölcsönök fejében. Ez az összeg pedig egyáltalán nem haladja meg a magyar gazdasági élet anyagi erejét. Ezenkívül nálunk a tartozások és a kockázat számos pénzintézet között van elosztva egészen és nincs egyetlen egy olyan bank sem, amely az ország gazdasági szervezetének egy tulságosan nagy részét kontrollálná. Spekulációs tulterhelés pedig nálunk egyáltalán nem fordult elő, aminek az is a bizonyossága, hogy a bankok erőteljesen megállították a helyüket és nálunk tömeges vagy jelentékeny bankbuktás nem következett be.

A magyar hitelszervezet alapjai tehát rendületlenül és ez a mostani háromnapos szünet nem egyéb mint lélekzetvétel a nagy feladatok további teljesítésére. Nálunk eképen a bankok és a központi hitelforrások: a pénzforgalom értékeire a Nemzeti Bank csak úgy a helyzet magaslátán állanak, mint a kormány, amely kellő pillanatban felismerte a gyors cselekvés szükségességét. Ez a hirtelen, céltudatos összefogás nem tévesztetheti el a közönség széles rétegeiben. Mindenki azzal hajthatja nyugalomra a fejét, hogy vagyona, tőkéje, megtakarított fillérei jó kezekre vannak bízva és hogy a külföldi válság elhárítása elé a kormány ébersége felépítette a védőgátakat.

peknek, pedig ezeket a francia frank sohasem duzzasztotta s reméljük nem is fogja sohasem boldoggá tenni.

A városi uszoda forgalma a rendkívül forró napok alatt természetesen zsúfolásig megnövekedett. — Ez a zsúfoltság azonban igen sok megjegyzésre és panaszra is ad okot. — Sok a panasz az úgynevezett közös napok túltengése miatt, amikor akarva, — nem akarva is néha hangos, néha csendes erkölcsi kritikák hangzanak el. A kabinok elosztása is sok panaszt hallatt, ahol is gyakorta megtörténik, hogy idegenek kerülnek azonos kabinokba, megtörtént, hogy serdülő fiúk és leánykák is közös kabinba szorultak. Az eléggé borsos fürdőárak mellett divatba jött a magános kabinoknak borralaló rendszerrel való megszerzése is. Pedig a városi uszoda, ha versenytiárs nélkül is áll, — nem csupán nyereségre szolgáló üzlet, hanem közegészségügyi intézmény is. Azért nem ártana, ha az arra illetékes tényezők néha bepillantának az uszoda üzemébe.

A moratórium egy pillanatra megdöbbenést keltett a pénzügyi betétek tulajdonosait, de igazán hatott az egész közvéleményre is, mert mindenki azonnal arra gondolt, hogy minden pengője értéktelenné vált. — A félelmet a közelmultnak szomorú korona pénzváltása keltette fel. — Ha a multakhoz hasonló bajok volnának, úgy a takarékoságnak immár semmi célja sem volna. De itt ép az a törekvés, hogy a szemérmes spekulációt csirájában elfojtsák és ne legyen mód arra, hogy a nemzeti tőke külföldre vándoroljon és minden szorgalmasan összegyűjtött kis tőke is teljes paritást értekeiben maradjon meg. Félelemre ok nincsen. Kormányunk éles előrelátással már csirájában megakadályoz minden oly lehetőséget, mely a pengő elértekeletlenítését vonhatja maga után. A közép-

európai népek valuta, vám, hadikárpót-lás és jóvátételei harcában a magyar Pengő hálá Istennek győztesen állotta meg helyét s azt nem engedjük elpengetni.

Esküvő. Boskó Irma és Hegyi Pál a Rima tiszviselője f. évi július hó 18-án d. e. fél 11 órakor tartották esküvőjüket a budapesti VII. kerületi „Regnum Marianum” kápolnában.

Drágább lett a kenyér. Kilónként 8 fillérrel emelték a sütőmesterek a kenyér árát, ami annyit jelent, hogy ezen elsőrendű élelmiszer ára 25%-kal emelkedett. Szomorú jelenség ez a körülmény nemcsak a még tényleg dolgozó munkásságra, de különösen a munkanélküliekre, akik a helyzet javulása helyett annak csak súlyosabbra fordulását érzik. A kenyéráraknak ily hirtelen és nagy arányú emelése nem lehet indokolt akkor, midőn az amúgy is alacsony terményárak mellett olcsó liszt, rendkívül alacsony munkabérek mellett sok és olcsó munkaerő és bő piac áll a sütők rendelkezésére. A budapesti kenyérüzemek ezidőszent még a régi árakat tartják s úgy látszik, az áremelés nem is történik meg általánosságban, mert a hatósági kenyérárak a régi kenyérárak mellett is gazdaságosan folytathatják üzemüket és hathatósan korlátozzák a magánüzemek áremeléseit.

Eladó 2 dr. festékörlő gép, egy kisebb és egy nagyobb. Nagyobb mennyiségű szatínóber, pompei vörös, fekete, angyal vörös és még többféle festék olcsón eladó. — Érdeklődni lehet Kovács Sándornál Fő-ucca Tátra-vendéglőben.

A drégelypálánki református egyházmegye évi rendes közgyűlését július 14-én Nagymaroson tartotta. A megüresedett egyházmegyei főügyési tisztségbe az egyházmegye lelkesi kara és világi tagjai egyhangulag dr. Varga Kálmán egyházunk szeretett főgondnokát választotta.

Agy- és szívérelmeszesedésben szenvedő egyéneknek a természetes „Ferenc József” keserűviz megbecsülhetetlen szolgálatot tesz azáltal, hogy a beltartalmat kíméletesen távolítja el.

Walter magántanfolyam

legolcsóbban, legbiztosabban készít elő középiskolai magánvizsgákra, érettségire.

Vidékieknek levelező oktatás. A szeptemberi és decemberi vizsgákra már most jelentkeztek. Budapest, Rákóczi-ut 51.

Gondterhes magyar mezőkön keresztül...

Írta: Tóth Mátyás dr.

A nap sugarai még óvatossággal ébresztették az alsó Uj-telepet, amikor hátizsákkal a vállunkon iparkodtunk az állomás felé. Fejünkben háromhetes szabadságunk programja zsongott nagy vonalakban, részletesség nélkül. Hegyek, erdők világa integgett elénk, virágos rétek patakja muzsikált fülnkbe. Ezzel a zenével szívünkben indultunk... — A Mátra alján vitt az utunk. Hűs erdők illata csapott a szellőzelen vasuti kocsiba, le nem vettük tekintetünket a kéklő hegyoromról. Csak néha jaidult fel a szívem, amikor a dülő utak porában egy-egy fáradt paraszt szekér poroszkált, Gondterhes, nélkülöző magyarok, táplálatlan, zörgőcsontu gebék. Itt a szépségek vidékén olyan szomorú, vigasztalan folt... A kis állomáson kocsi várt ránk. Keménykötésű, napbarnított magyar kőszőntött a bakról. És mentünk, mentünk az erőtlén, kiszikkadt hevesi határban: a Mátrát a hátunk megett hagytuk. Lovaink előtt természetpusztító sáskák pattantak, kocsisunk kedvetlenül csapkodott utánuk. Aztán kérdeztem tőle egyet-mást. Valakol Szibéria jégmezőin raboskodott hosszú évekig. Értelmes, tapasztalt beszéde volt. Olyan szívesen elhallgattam, pedig a távolból a Bükk is elénk toppant s ilyenkor új hangok szavára figyeltem. Elgondoltam, mennyi küzdelem, megpróbáltatás van ennek a barázdás magyarnak a háta megett. És hány ilyen magyar van a fehérfalú, zsúpfedeles poros falukban. S ez a faj nem bírja már a terhet, éheznek Kánaán földjén... Amerre jártunk, talán aranyhegyek szunnyadtak alattunk, gyógyító patak vizében gulya gázolt, a szelíd lankások oldalán szőlő virult. Erre terem a bor, amelytől vala-

mikor a félvilág dalolt s most nem kell senkinek. Előttünk sáskanyájak rebbentek, elhallgattunk a perzselő napon s a kincses Bükk és a Mátra, mint valami embernemjárta ósvadon várta a Megváltóját. Egyik hegyhátról az egi érseki templom kupolája ragyogott fel... Eger, Putnok, Miskolcson át mindenütt a Bükk tövében, a Bükk szívébe, Lillafüredre érkezünk. Az alkonyatban csodás panoráma fogadott. Jobbról a Hámori tó csillogó vize, balról a Szinva vizes zuhogó fensége, középen a hatalmas Palota szálló várszerű kitörése, köröskörül a koszorús hegyek. Nem, ebben a lenyűgöző pillanatban nem haragudtam érte, hogy Lillafüred, ha még annyi pénzzel is, de megépült. Szébb helyet elképzelni sem lehet. Hanem a középosztály számára készült klimatikus helyen. A Palota szálló gyönyörűsége személynként kb. napi husz pengőbe kerül. Még szerencsén, hogy arra az egy weekend éjszakára sem vitt be a vágy, a fényes termekbe, hanem a Lilla szálló egyszerűbb, de olcsóbb berkeiben pihentünk meg. Itt 5 pengő 4 fillért fizettem egy ágyas, diványos szobáért, enivaló meg a háztizsákunkból került ki. De szomorú volt látni, hogy milyen kevesen lézengtek a rendkívül gondozott több mint egy kilométer hosszúságú parkban, az izlés és a virágok oecánja között. Hol volt innen a középosztály? Valahol íróasztalok mellett görnyedt, vagy szegényes otthonát szabadsága alatt is el nem hagyva, egyedüli szórakozásként szalonát süttött egy fa alatt. Mert a magyar paraszttal együtt haldoklik a tisztviselő osztály, tönkre megy kereskedő, iparos. Uram Isten, mikor lesz megállás? Hátizsákokkal a vállunkon távolodtunk a hegyektől. A megfogyott hátizsák mintha valahogy nehezebb lett volna. Mert képzeletemben a sáskák még ott gunyolódtak az elcsüggedt magyarral s valahol szalonnasütés közben kicsordult valakinek a könnye. Később a vonatról láttuk. Hullámzó buzatáblák rakódtak keresztbe. Kedvvel csillant a kassza markos kezekben. Ringó derekak hajladoztak a marok után. Gyűlt, gyűlt a kereszt. Mint a magyar feltámadás szimbóluma sorakozott a kenyér, az álmódó magyar pusztákon, hogy jusson belőle mindenkinek.

Elhújasodásnál, köszvénynél és cukorbetegségnél a természetes „Ferenc József” keserűviz javítja a gyomor és a belek működését és előmozdítja az emésztést. Az anyagcsere-tartalok gyógyító eljárásainak több kutatója megállapította, hogy a **Ferenc József** viz-kúra nagyon szép eredményre vezet. A **Ferenc József** keserűviz gyógyszer-tárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

Nagyállomás mellett 200 □-ol terület olcsón eladó. — Kluka Pál, Salgótarján.

A magyar pilóták sem maradtak el a nagyhatalmak repülő teljesítményei mögött. Sőt, ha a magyarság mai szomorú helyzetét tekintjük, határozottabban nagyobb az eredmény, mert hiszen az anyagiak előteremtése s a repülőgépek hiánya miatt csaknem lehetetlenül nagy feladatra vállalkoztak, melyet az egész világ ámulatára fényes sikerrel oldottak meg. Szerető meleg testvéri szívvel köszöntjük Endresz György és Magyar Sándor pilótákat, akiknek városunkban is van ismerőse.

HIRDESSÜNK
A Munka
politikai hetilapban.

Kerületi leventeverseny.

A kötelező testnevelésről szóló törvény alig 6-7 éve látott napvilágot s az ennek nyomán megszervezett levente egyesületek alig 5-6 évre tekinthetnek vissza. Ez az öt-hat év azonban mérőidőjelző köve az ifjúság nevelése terén elért szebbnél-szebb eredményeknek.

Amilyen nehezen ment át a köztudatba ennek a törvénynek hasznos és célszerű volta, amilyen emberfeletti nehézséggel kellett megküzdeni a kezdet kezdetén, hogy levente egyesületek létesüljenek s ezek keretein belül hasznos és komoly munka induljon meg, annál meglepőbb, annál csodásabb az a bámulatos eredmény, mely ennek a komoly és céltudatos munkának az öröndes következménye. Ma már kerületi levente versenyekre is gondolhat a testnevelési felügyelőség s ma már bátran kiállhat a levante a közvélemény ítélőszéke elé is s ott tehet tanúbizonyságot fejlettségéről, ráteremttségéről és araválóságáról.

Örül a lelkünk s szívünk egy szebb jövőbe vetett hit reménysége dobogtatja meg, amikor az emberiség holnapját, a jövő élet folytatóját, a nemzet reményét és virágát a becsületes küzdelem porondján látjuk. És aki végignézte a dorogi levante versenyt, aki végighallgatta vitéz Kalándy Imre tábornok lelkes beszédét a győztes levantékhoz, aki látta a győztesek ragyogó arcát, az felejtetlen benyomásokkal távozott el Dorogról...

Dorog Esztergom vármegyének egyik nagy községe s a vármegye egyik legvirágzóbb bányatelepe. Van itt mészkőtelep is és a barna szénből való benzinyártásra való berendezkedés most van a megvalósulás stádiumában. Maga a község négy és félezer lakosával tulnyomórészt munkásokból áll, mert 2000 katasztrális hold területű határ képtelen ennyi embert eltartani. Itt tehát csak kisebb része foglalkozhatik a lakosságnak mezőgazdasággal.

A dorogi bányatelep a Salgótarjáni Kőszénbánya r.-t. tulajdona s alig van még egy bányatelepe a salgótarjáninak, amely ilyen tökéletes berendezésű bányatelep volna. A vasuti állomástól balra, a dunai oldalon épült fel a telep, melynek csinos, tágas, szellős, egészséges levegőjű házai egész kis külön falurészt alkotnak. Hatalmas nagy térséges épült fel a munkásokthoz, melynek hatalmas földszinti terme s a még hatalmasabb méretekkel bíró emeleti terme valósággal csodálatba ejti az embert. Kár, hogy az emeleti rész még nincsen teljesen elkészülve s rendelkezésére átadva. A hatalmas munkásokthoz előtti park gyönyörűen gondozott rész — s valamikor még disze, büszkesége lesz a dorogiaknak.

A telepen minden irányban szép tágas, fásított utcák vezetnek majd nyugat felől a vasutas házak és az épülő szép kis román stílusú templom emelkednek. A templom a bányász lakosság és vállalat adományaiból épült s a 103.000 pengős templom valósággal disze lesz a különben is szép bányatelepnak.

A munkásokthoztól mintegy 8-10 percnyi távolságra van a bányatársulat teljesen modern, 400 méteres sportpálya — hatalmas, mintegy 1000 embert befogadó tribünjével, zenekari tornyával sportházával és buffetjével.

A sportpálya keleti részén van a tisztí uszoda és strandfürdő tornyos sütőkérezővel. Ennek folytatását képezi, de teljesen elkülönítve a munkás uszoda, mely 50 m. hosszú és 25 m. széles.

Ugy a tisztviselőknek, mint az al-tisztieknek, a munkásoknak egy-egy szépen berendezett tennispálya is rendelkezésére áll, majd a sportházban állandó tornatanár képezi ki az ifjúságot a sportminder ágában.

Ezeknek az intézményeknek a berendezése egyenesen bámulatba ejti az embert. Micsoda lelkes, megértő, szociális érzéssel bíró vezetője lehet ennek a bányatelepnak, aki az ő munkásairól, a munkások gyermekeiről ilyen felszemesen szép megértéssel gondoskodik. Milyen fenkölt gondolkodásra vall a tökéletről, hogy nemcsak ridegen a munkás kihasználásának politikáját folytatja az ő alkalmazottaival szemben, de egyúttal gondoskodik a munkás szellemi és testi erejének fejlesztéséről is. És ez a megértő gondoskodás meg is termi jótékony gyümölcsét is.

Nincs baj a dorogi munkásokkal — mondják — mert itt mindene megvan, ami csak szükséges ahhoz, hogy az a munkás jól érezze magát. Itt nincs elhagyatva a munkás ember, — itt nem éri oly sullyal az élet mostohaságát mert minden intézmény, minden alkotás a munkásság iránti szeretet melegét sugározza.

Nem akarok itt párhuzamot vonni más bányatelek tökéletesebb berendezése, felszerelése s más egyéb tekintetből, csupán azt állapítom meg, hogy annak a munkásnak érezni kell, hogy nemcsak eszököznek tekintik, aki a kin-cseket kihozza a földből, hanem embernek is, akinek vannak az ő emberi mivoltát jellemző olyan szellemi és testi szükségletei is, amelyeket kielégíteni a tökének legszentebb emberi kötelessége.

Beszéltem munkásokkal, akik mind a legteljesebb megértéssel, meleg szeretettel említik feljebbvalóikat s józan belátással a rendkívüli körülményekben keresik a nehéz megélhetés súlyos bajait s okait.

Julius 11-ikén az előmérkőzések, a selejtezők történtek meg. Felejthetetlen látvány volt, amint a hatalmas tribünt megtöltötte Dorog község gyermekesége. Volt ott vagy ezer gyermek, mind lázas izgatottsággal várta a küzdelem kimenetelét.

Másnap, vasárnap reggel a versenyző levanték a dorogi r. kath. templomba vonultak, ahol szent misén vettek részt. — Ezután megkezdődött a felvonulás.

A diszpáholyban helyet foglaltak: dr. baráti Huszár Aladár Esztergom vármegye főispánja, szenkvi Palkovics László vármegyei alispán, vitéz Kalándy Imre tábornok, vitéz Ádám Imre és Bosnyák József ezredek.

Ott volt Dorog község intelligenciája, polgársága és a hazafias bányászok kivétel nélkül mind — úgy hogy a hatalmas tribün zsúfolásig megtelt s még ezen kívül is alig lehetett mozogni a hatalmas sportpálya jobboldali sétányán.

Nagyon szép egy ilyen levante verseny, csak végtelen nehéz eldönteni, hogy a budapestiek közül ki a levante s ki valamely sport egyesületnek már ismert bajnoka. — Versenyzett ott pl. egy bajuszos junior is, de hát azt mondta, hogy ő 1914. évben született.

A vidéki, falusi levanték soha sem fogják tudni felvenni a versenyt a sokkal fejlettebb és képzettebb városi levantékkel — de legalább arra kellene törekedni, hogy az ilyen versenyeken kizárólag és tényleg csak levanték vegyenek részt.

Nógrád és Hontvármegyeik levantei közül díjakat nyertek:

Junior 800 méteres síkfutás. Második díj Csekey Sándor 2 perc 13.8 mp. 1500 méteres síkfutás, második díj: Schütz János 4 perc 48.6 mp.

Szenior. 1500 méteres síkfutás második díj Nievelt Ferenc 4 perc 28.8 mp. Buzogánydobás. Junior. Negyedik díj Kosuta Béla 7 ponttal.

A 4x100 méteres staféta futásban harmadik díjat nyertek: Ujj Gyula, Szabó György, Szilfika Géza és Csekey Sándor.

A 4x400 méteres staféta futásban díjakat nyertek: Stefka János, Fampurik Béla, Vertich József, Deák István.

Cs. S.

Beiratkozások az egri érseki jogakadémián. Az egri érseki jogakadémián az 1931-32. tanév I. szemeszterére szóló beiratkozások 1931. szeptember hó 1-én kezdődnek és 12-én végződnek. Azok a joghallgatók, akik késedelmüket alapos okkal igazolják esetleg utólagos beiratkozásra szeptember hó 30-ig nyerhetnek engedélyt. Beiratkozni azoknak, akik még nem voltak hallgatói az egri érseki jogakadémiának, csak engedéllyel lehet, amelyért írásban kell folyamodni. A felvételi engedélyt kérő folyamodványokat 1'60 P. okmány bélyeggel ellátva 1931. augusztus hó 15-31. között kell benyújtani a jogakadémia igazgatóságánál. (Eger, Lyceum.) Minden folyamodónak a következő eredeti okmányokat kell folyamodványához csatolni: 1. születési anyakönyvi kivonatot; 2. középiskolai érettségi bizonyítványt, más iskoláról jövők részéről leckeönnyvet és távozási bizonyítványt; 3. megfelelő erkölcsi magatartásról tanuskodó s nem-

Megérkeztek az újabb divatujdonságok

Donászy Viktor MAGYAR DIVATÁRUHÁZÁBA! Legújabb divat!

Bemberg selymek a legdivatosabb mintákból, dus választékban.

Nagy választék fürdőruhákban és sapkáknak.

Aki nálam veszi a híres G. F. B. harisnyáit, minden pár harisnyához ingyen kap egy kis bőröndöt!

Minden pár G. F. B. harisnyáért jótállok!

Utazóbőröndökből nagy választékot tartok!

Teljes tisztelettel:

DONÁSZY VIKTOR

„Magyar Divatáruháza” Salgótarján.

A híres „G. F. B.” harisnyák lerakata.

Teljes tisztelettel: „Magyar Divatáruháza” Salgótarján.

zethűség szempontjára is kiterjeszkedő rendőrségi, illetve előjárósági bizonyítványt (valamely hazai középiskolában a múlt félév végén letett érettségi vizsgálat alapján felvételt szándékozó részére ezt a bizonyítványt a középiskola igazgatója állítja ki); 4. közhatalósági bizonyítványt a szülők vagyoni helyzetéről, állásáról, foglalkozásáról és arról, mióta laknak jelenlegi lakóhelyükön, az előtt hol laktak és mivel foglalkoztak; 5. ha a folyamodó hadiárva, erről szóló hatósági bizonyítványt, ha pedig a folyamodó atya harctéri szolgálatot teljesített, a Károly-csapatereszt elnyeréséről tanuskodó igazolványt; 6. azok, akik legalább egy éven át mint karpaszományos katonai szolgálatot teljesítettek, ezt a ténny csapatparancsnokságuk bizonyítványával tartoznak igazolni. Szegénysorsu, kiváló szorgalmu, előmeneteli s erkölcsi magaviseletű hallgatók fél, sőt egész tandíjmentességben is részesülnek. Vagyontalan köztisztviselők szabályszerű előmeneteli gyermekei, végül vagyontalan árva és menekültek: tisztviselői tandíjkezdvezményt (50 %), továbbá minden tekintetben érdemes és rászorult folyamodók a Menza Akadémián ingyenes, illetőleg kedvezményes étkezést nyerhetnek. Tandíjmentességért és menzai ellátásért legkésőbb szeptember 12-ig kell benyújtani a Jog- és Államtudományi Karhoz intézett kérelmet indokolt és felszerelt folyamodványokat. Az előadások szeptember hó 16-án kezdődnek.

94-1931. végreh. szám.

Árverési hirdetmény.

Dr. Holcsek Béla ügyvéd által képviselt Márton István javára 195 P. 04 fill. töke és több követelés járulékairejéig a salgótarjáni kir. járásbíró 1930. évi 84/5 sz. végzésével elrendelt kielégítési végrehajtás folytán végrehajtást szenvedő 1930. évi november hó 14-én lefoglalt 1055 Pengőre becsült ingóságokra a salgótarjáni kir. járásbíró 8616-1930. sz. végzésével az árverés elrendeltetén, annak az 1908. évi XLI. t.-c. 20. §-a alapján a következő megnevezett Dr. Holcsek Béla ügyvéd által képviselt Katona L. javára 100 P. s jár., Dr. Glucksthal Samu ügyvéd által képviselt Grünér A. H. javára 286 P. 90 fill. s jár., Dr. Friedmann Armin ügyvéd által képviselt Egyesült Magyar Malomipar javára 415 P. s jár., Lengyel és Hentesáruháza r.-t. javára 51 P. s jár., Dr. Gábor Ferenc ügyvéd által képviselt Ferenc Sándor javára 17 P. 86 fill. s jár. Sebestyén M. javára 57 P. 12 fill. s jár., Dr. Laufer Samu ügyvéd által képviselt Schwartz Jenő javára 125 P. s jár., Dr. Pollatsék A. ügyvéd által képviselt Gáspár Vilmos javára 232 P. s jár., továbbá a foglalási jegyzőkönyvből ki nem tűnő más foglaltaték javára is, az árverés megtartását elrendelem, de csak arra az esetre, ha kielégítési joguk fennáll és ha ellenük halasztó hatályú igénykereset folyamatban nincs, — végrehajtást szenvedő

lakásán és üzletében Salgótarjánban a Kispony-pusztán leendő megtartására határidőül 1931. évi július hó 30. napjának délelőtti 10 órája tűztetik ki, amikor a bíróság lefoglalt árúk, kerékpár, cimbalom, 20.000 tégla, 4 méter tönkfa s egyéb ingóságokat a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fogom adni.

Salgótarján, 1931. évi július hó 5-én.

Török Gyula
kir. bírói végrehajtó.

Árverési hirdetmény.

Gajdár András fia Pál és társai bárnai csoportbirtokosság ezennel közhírré teszi, hogy a tulajdonát képező osztatlan állapotban lévő erdő és kopárlegelő területének vadászati joga cca. 350 k. holdnyi kiterjedésben folyó évi július hó 24-én d. u. 2 órakor Bárna községében a legtöbbet ígérőnek nyilvános és szóbeli árverésen bérbe fog adni.

Kiküldési ár évi 200 pengő. Bántépénz 200 pengő.

Bérlet időtartama 1931. évi augusztus hó 1-től 1941. év július hó 31-ig tart.

Árverési és szerződési feltételek a salgótarjáni m. kir. erdőhivatalnál tekinthetők meg.

Bárna, 1931. évi július hó 6-án.
Csoportbirtokosság.

HIRDESSÜNK

A Munka

politikai hetilapban.

Salgótarján megyei város polgármesteri hivatalától.

7224/1931.

Dr. Förster Kálmán
alapítvány évi kamatainak pályázata.

Hirdetmény.

A nevémet viselő 4000 pengős segélyegylező alapítvány évi kamata, egy esetleg több, segélyezésre érdemes segénysorsu salgótarjáni lakos között osztandó szét.

A segély iránt bélyegtelen kérvénnyel pályázhatnak f. évi augusztus 4-ig salgótarjáni lakosok, korra, nemre és válsra való tekintet nélkül.

Salgótarján, 1931. június 27.

Dr. Förster Kálmán s. k.
polgármester.

APOLLO MOZGÓ HETI MŰSORA:

18 Sz. 19 V.

22 Sz. 23 Cs.

25 Sz. 26 V.

A felhők ural.
Hangos kémdráma.

A lerombolt élet.
Dráma 8 felv.

Jön! Jön!
Előbb a Hannát,
aztán a Pannát.

Nyugaton a helyzet
nyugtalan. 6 felv.

A megtért bűnös.
Színmű 8 felv.

Kezdet: szerdán csütörtökön és szombaton este 7 és 9, vasár- és ünnepnap d. u. 5, 7 és 9 órakor.